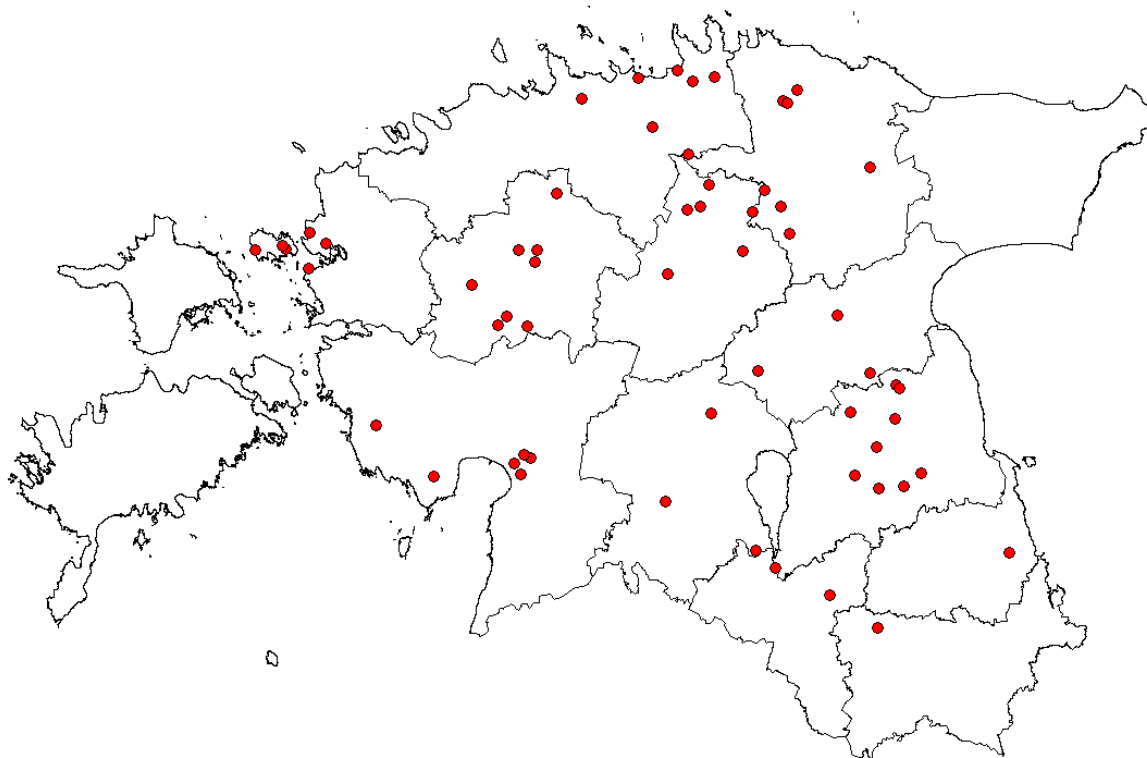

Metskurvitsa loenduse tulemused aastal 2023

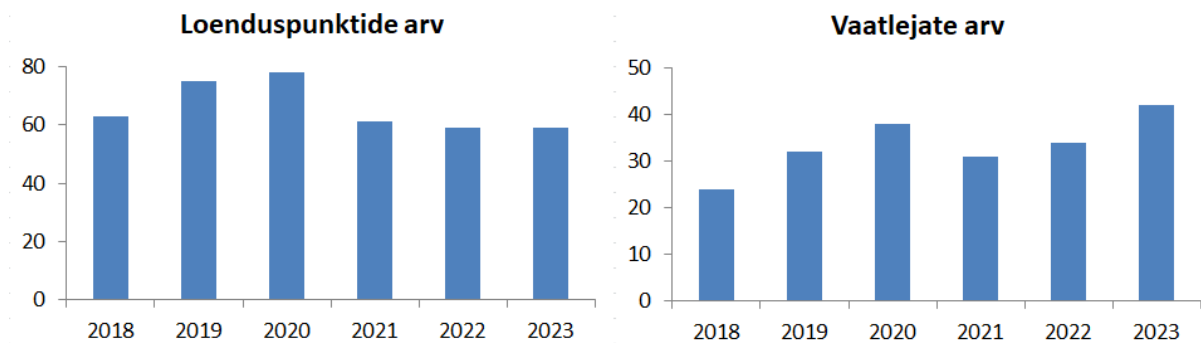
Metskurvitsa arvukust on tavapärase võtetega keeruline hinnata. Ühelt poolt on see tingitud selle liigi omapärasest markeerida oma territooriumi mängulennuga, mis toimub üle suure ala ning sugugi mitte mööda püsivat trajektoori. Viimane kehtib eriti juhul, kui lähestikku pesitseb mitu paari – siis omandab territooriumi markeerimine juba turniiri tunnused ning isased asuvad lennus üksteisega rivaalitsema ning väiksemale alale koondub lendama suurem arv kurvitsaid. Seepärast nimetatakse metskurvitsa mängulendu ka õhuturniiriks (erinevalt tedre või metsise mängust, mis toimub maas ja kindlapiirilisel alal). Kuna ühest punktist võib üle lennata mitu erinevat kurvitsat ja me ei tea, kes on kes ja kui mitu korda neist keegi lendu sooritas, räägitakse selle loenduse puhul kontaktidest (üks nähtud või kuulnud metskurvits on „kontakt“).

2018. aastal alustati uuesti metskurvitsa mängulennu loendustega, et jälgida selle liigi arvukuse muutusi. Tänavu loendati metskurvitsaid suuremal osal Eestist. Kahjuks on endiselt esindamata Saaremaa ning vaatlusandmeid ei laekunud ka Hiiümaalt ja Ida-Virumaalt (joon. 1). Hästi olid loendustega kaetud Harjumaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Raplammaa ja Tartumaa.

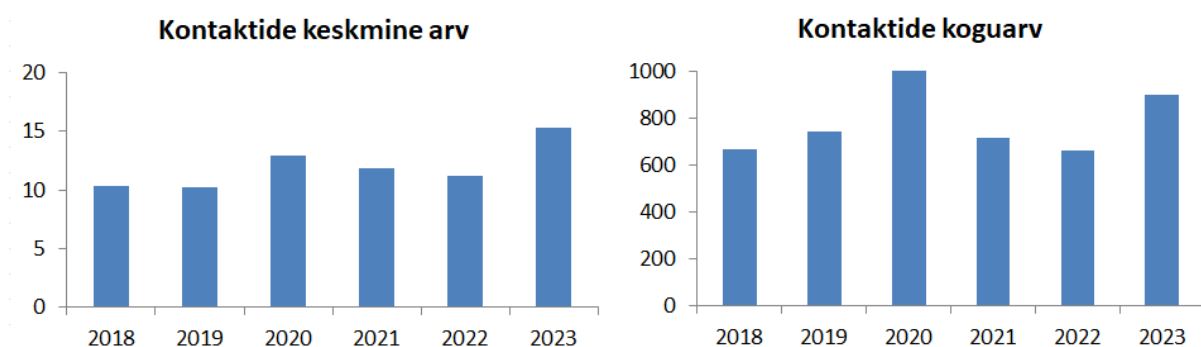

Joonis 1. Metskurvitsa seirepunktid aastal 2023.

Loendustes osalejate arv oli tänavu võrreldes eelmise aastaga üheksa inimese võrra suurem, täpsemalt siis 43 ning loendusi tehti 60-s punktis (joon. 2). Loendusperioodil (25. aprill – 10. mai, kell 21:00-22.30) registreeriti 909 kontakti ja ühes loenduspunktis registreeriti keskmiselt 15,2 kontakti (joon. 3). Varasema viie aasta keskmine kontaktide arv punkti kohta oli 11,3.

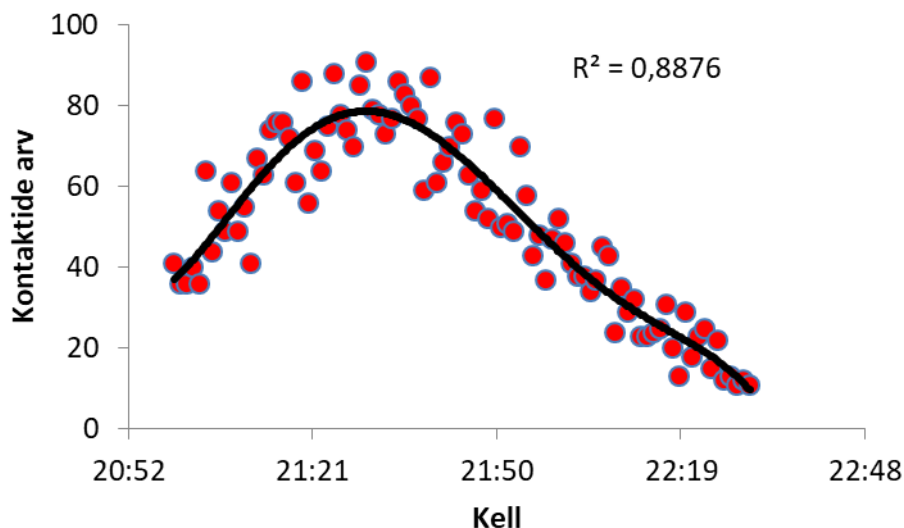
Joonis 2. Loenduspunktide ja vaatelejate arv aastatel 2018-2023.

Joonis 3. Kontaktide koguarv ja keskmine arv punkti kohta aastatel 2018-2023.

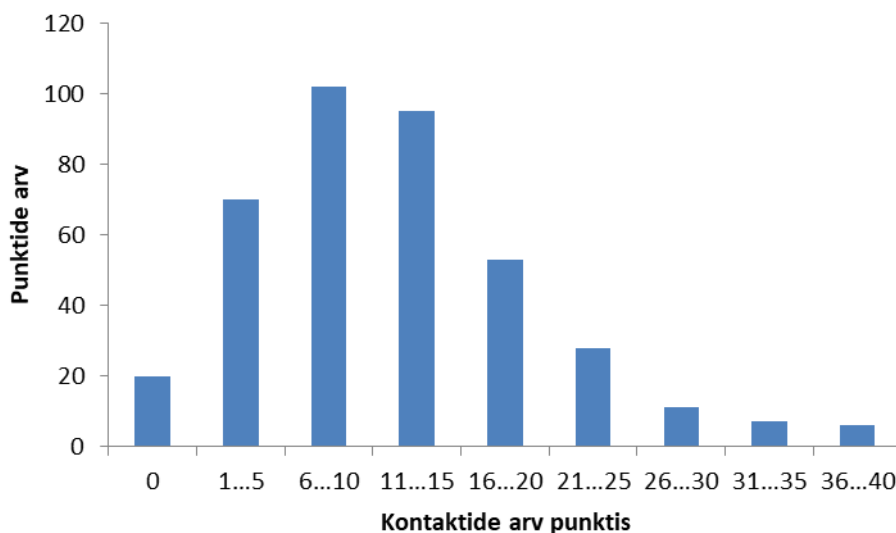
Loendusaja valikul on oluline katta liigi peamine tegevusaktiivsuse periood. Metskurvitsa puhul pole mõtet alustada loendusega väga vara, samuti on raskendatud tema loendamine pimedas. Senised tulemused näitavad, et praegu kasutatav loenduste kellaeg – 21:00-22:30 – katab aktiivseima mänguperioodi väga hästi (joon. 4). Antud meetodikat kasutades saadakse pooled kontaktid ajavahemikus kell 21:15-21:45 (49,8%).

Varasematel aastatel on valimis olnud ka punkte, kus metskurvitsa mäng uuritud perioodil puudus, tänavu oli selliseid loenduspunkte neli (2019. aastal koguni üheksa). Tänavune kontaktide arvu sagedusjaotus läheb päris hästi kokku varasema viie aasta keskmisega. Kõige suurem kontaktide arv ühes punktis oli tänavu 37, kõige suurem oli see aastal 2020, millal maksimumiks saadi 40 kontakti.

Joonis 4. Metskurvitsa kontaktide kellaajaline jaotus aastatel 2018-2023 (keskmine antud loendusminutil, $n=4658$ kontakti).

Kuue aasta jooksul on meil kõige rohkem olnud seirepunkte, kus loenduse jooksul registreeriti 6-10 kontakti, need moodustavad 26% kõigist juhtudest (joon. 5). Kuid palju on ka selliseid seirepunkte, kus registreeriti 11-15 kontakti (24% juhtudest).

Joonis 5. Metskurvitsa kontaktide arv ühe loenduspunkti kohta aastatel 2018-2023 ($n=392$ punkti).

Lisaks metskurvitsale laekus tänavu andmeid muuhulgas kiivitaja, metstildri, tikutaja ja suurkoovitaja kohta (tabel 1). Kõige rohkem vaadeldi ootuspäraselt tikutajat – kokku 16 kontakti ja see teeb keskmiselt 0,3 kontakti ühe loenduspunkti kohta, olles kuue seireaasta madalaim tulemus. Kuue aasta keskmine oli 0,58 tikutaja kontakti ühe loenduspunkti kohta. Metstildri kontaktide arv

loenduspunkti kohta on vaadeldaval perioodil püsinud stabiilsena, kõikudes keskmiselt 0,1-0,2 kontakti vahel.

Tabel 1. Metskurvitsa seire käigus registreeritud muud kahlajad aastatel 2018-2023.

Aasta	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liik	Kontakte kokku						Keskmiselt punkti kohta					
Heletilder	7											
Kiivitaja	5				1	4						
Metstilder	13	13	13	4	10	6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
Mudanep			1									
Mudatilder	6	1	1									
Rohunep	4											
Rüüt		2		1	1							
Suurkoovitaja		1				2						
Tikutaja	39	57	38	28	45	16	0,6	0,8	0,5	0,5	0,8	0,3
Vihitaja		1	3	1	2							

Suur tänu kõigile, kes leidsid tänavu võimaluse loendustes osaleda:

Aires Mägi, Alberto Pellegrini, Alessandro Gambini, Anne Allas, Anu Soon, Fabrizio Lelli, Gabriele Sperandio, Jelena Pjatkova, Liis Keerberg, Priit Remmelgas, Roberto Nannerini, Taavi Lemming, Tiiu Hakman, Triinu Põdrämägi, Valerio Nicolucci, Anna Remmelgas, Anne Allas, Anu Soon, Arnold Kristjuhan, Artto Pello, Eda Vespere, Eero Ehala, Egle Tammeleht, Ester Valdvee, Giovanni Giuliani, Heddi Jallai, Ivo Tiits, Jaanus Aua, Jaanus Elts, Joosep Aaliste, Jüri Kaljundi, Jüri Kõiv, Liisi Kulasalu, Maarja Orusalu, Mailis Mölder, Margus Paas, Ranno Puumets, Taavi Kivisik, Toivo Hakman, Toomas Traagel, Urmas Liin, Viive Kiis, Vivika Palu.

Koostasid: Jaanus Elts ja Jaanus Aua